

29.8.2024.

Omogućava li korištenje video kamera identificiranje baš svega?

Videonadzor javnosti na našim ulicama, na radnim mjestima, u trgovinama, pa čak i s ulaznih vrata postaje sveprisutan, a po mišljenju nekih i opasan. Je li pravo na privatnost ugroženo? Oni koji smatraju da videonadzor ugrožava pravo na privatnost tvrde da sveprisutni videonadzor nije učinkovit, lako se zloupotrebljava, uglavnom je nereguliran i može imati "zastrašujući učinak na javni život" i pravo ljudi na prosvjed. Korištenje video kamera omogućuje onima koji provode zakon da identificiraju baš sve.

S druge strane, pravo na zaštitu osobnih podataka jedno je od temeljnih prava sadržano u mnogim međunarodnim i nacionalnim pravnim izvorima, a zbog značaja navedenog prava i razvoja, u prvom redu, tehnologije, pojavila se potreba za detaljniju regulaciju. Takvu regulaciju je na razini Europske unije donijela Opća uredba o zaštiti podataka (General Data Protection Regulation ili GDPR), koja se izravno primjenjuje od svibnja 2018. godine. Sukladno Općoj uredbi o zaštiti podataka, obrada znači svaki postupak ili skup postupaka koji se obavljaju na osobnim podacima ili na skupovima osobnih podataka, bilo automatiziranim bilo neautomatiziranim sredstvima kao što su prikupljanje, bilježenje, organizacija, strukturiranje, pohrana, prilagodba ili izmjena, pronalaženje, obavljanje uvida, uporaba, otkrivanje prijenosom, širenjem ili stavljanjem na raspolaganje na drugi način, usklađivanje ili kombiniranje, ograničavanje, brisanje ili uništavanje.

Što kaže Regulativa?

Iz aspekta Opće uredbе za zaštitu podataka, videonadzor se može postaviti i koristiti od strane tvrtke, primjerice zaštitarskog društva ili organizacije ili primjerice vlasnika nekretnine s ciljem zaštite imovine i ljudi. Navedeno predstavlja legitimni interes tvrtke ili vlasnika nekretnine, jer zaštita imovine i ljudi u testu razmjernosti konkretnog slučaja načelno prevladava u odnosu na interes ispitanika, odnosno pojedinaca.

U slučaju instalacije videonadzora potrebno je, međutim, zadovoljiti propisane uvjete, od kojih se ističu:

- nadzirati dio objekta čiji je nadzor nužan radi zaštite imovine i ljudi (npr. ne snimati javne površine, prostorije za odmor);
- zaštititi sustav videonadzora od pristupa neovlaštenih osoba i uspostaviti automatizirani sustav zapisa za evidentiranje pristupa snimkama;
- zalijepiti jednostavnu i laku razumljivu sliku iz koje se pružaju informacije da je prostor da je prostor pod videonadzorom, podatci o voditelju obrade te podatci za kontakt putem kojih ispitanik može ostvariti svoja prava;
- čuvati snimke videonadzora najviše šest mjeseci (u pravilu);
- informirati zaposlenike o postojanju videonadzora.

No, treba napomenuti i da kod videonadzora ne postoji obveza pridržavanja propisa iz domene Opće uredbе o zaštiti podataka ako se ne pohranjuju snimke, nego se koristi u realnom vremenu (npr. provjeru tko se nalazi ispred poslovnog prostora prije nego što bude pušten u isti i sl.)

Teret dokazivanja da se osobni podaci obrađuju u skladu s odredbama Opće uredbе o zaštiti podataka leži na voditelju obrade

osobnih podataka, pa će upravo tvrtka ili organizacija ili vlasnik nekretnine u slučaju nadzora od strane Agencije za zaštitu osobnih podataka morati dokazati da je postupanje u skladu s propisima.

Videonadzor na javnim mjestima

Većina država dopušta videonadzor na javnim mjestima, kao i na radnom mjestu i na ulaznim vratima vlasnika kuća. Neke države izričito zabranjuju kamere svugdje gdje ljudi razumno očekuju privatnost, posebno u hotelskim sobama, kupaonicama i spavaćim sobama. Drugi zahtijevaju da javnost bude obaviještena kada se koriste video kamere.

U svakom slučaju, videonadzor je jedan od bitnih alata koji se koristi za umanjivanje rizika i povećanja sigurnosti. Cilj uvođenja videonadzora u gradove je često vezan za promet i probleme kao što su prometne gužve, sprječavanje nesreća i kažnjavanje prekršaja, kontrola i organizacija javnog prijevoza i parkiranja. Učinkovit je i u prevenciji oštećivanja javne imovine, vandalizma i remećenja javnog reda. Koristi se i za opći nadzor i zaštitu osjetljivih lokacija u gradskom vlasništvu kao što su škole, vrtići, stadioni ili koncertne dvorane te objekti kritične infrastrukture. Načini šticećenja tih točaka ugroženosti vodi se propisima te specifičnostima rizika i samog objekta šticećenja.

Samo postojanje kamera ima funkciju odvraćanja od počinjenja kriminalnih djela, a ovisno o horizontalnoj rezoluciji (ppm) koja ovisi o rezoluciji kamere i širini scene može se postići detekcija (66 i više ppm) što znači da nema dovoljno detalja osobe, ali se vidi smjer kretanja. S horizontalnom rezolucijom višom od 130 ppm moguće je prepoznati osobu ili objekt a riječ je o rezoluciji koja je određena kao minimalna prema Pravilniku za javne površine. Ukoliko je potrebna identifikacija nepoznate osoba rezolucija treba biti 330 ili više ppm-a. Bez obzira na rezoluciju videonadzor se može koristiti u realnom vremenu za upozoravanje operatera u slučaju alarmne situacije ako se koristi videoanalitika i u funkciji pretraživanja video zapisa radi dokaznog materijala.

Najviše korištena primjena videoanalitike u gradovima je nadzor prometa, od detekcije vožnje u krivom smjeru u jednosmjernoj ulici, detektiranje prometne gužve i potencijalne nesreće, detekcija zaustavljenih vozila, kao i vožnja u trakama za javni gradski promet. Analitika ne mora služiti isključivo kažnjavanju već i za prometno planiranje na osnovu podataka o gustoći prometa na određenim prometnicama. Neki softveri omogućuju i naknadnu videoanalitiku radi brzog pretraživanja video zapisa po definiranim kriterijima tzv. forenzičko pretraživanje u kojem se može definirati smjer, veličina, boja i brzina predmeta koji se traži u zapisu.

Krešimir Pučić

*(Članak je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije u okviru Programa poticanja novinarske izvrsnosti)
(Dozvoljeno prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autora)*